

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

„Jugoslovanski klub“ ali „Slovanski centrum“?

V Gorici, dan 4. feb. 1901.

„Slovenec“ dne 31. januarja 1901. je priobčil brzojavko z Dunaja, katera pravi, da katoliško-narodni poslanci kranjski so se provizorično konstituirali kot slovenski centrum ter izročili vodstvo dr. Šustersiču, kateri ima nalogo, pogajati se z drugimi slovenskimi poslanci glede na vstop.

Zaman je bilo torej vse prizadevanje nekaterih upljivih jugoslovanskih poslancev, ki je merilo na to, da se združijo vsi jugoslovanski poslanci v jeden klub, ne glede na politično barvo doma in ne glede na veroizpovedanje. Zaman je bil tak trud, ker dr. Šustersič je ostal trdovraten in ni hotel uvideti, da razcepljenost jugoslovanskih poslancev hrvaško-slovenskemu narodu ne bo v prid. Konstituiral je „Slovanski centrum“, to je: postavil se je s svojimi pristaji s Kranjskega proti vsem drugim jugoslovanskim poslancem: z devizo: Mi smo tu, kdor hoče pristopiti, naj pristopi, vsprejemamo vedno, samo naprednjakov ne; le-ti so izključeni. Ko je to storil dr. Šustersič, sta stopila pod njegovo okrilje takoj dva moravska klerikalca dr. Stojan in dr. Hruban, potem pa je pricapljal za njima s sladkim ginljivim nasmehom dr. Gregorcig, poslanec kardinala Missije in Furlanov, nemški vitez Berks, katerega imajo stajerski Slovenci le iz usmiljenja za poslanca, in pa dekan Žičkar, poslanec nemškutarskega mariborskega škofa Napotnika. Tako bi šel torej ta „Slovanski centrum“ doslej 11 mož: 9 Jugoslovancev in dva Čeha. Vseh jugoslovanskih poslancev je 27. Ako jih odštejemo onih 9, ki sedé v „Slovanskem centru“, ostane še vedno 18 poslancev, ki se že lahko združijo v skupen klub ter poiščejo zaslombe pri drugih slovenskih somisljenikih.

Kako vse to skonča, razvidimo menda še te dneve, danes stojimo le pred dejstvom, da jugoslovanski poslanci ostanejo na Dunaju razcepljeni, da torej ne bodo mogli delovati skupno v enem klubu, kar edino bi bilo umestno in pravilno.

To razcepljenost so zakrivali kranjski klerikalni poslanci, z dr. Šustersičem na čelu,

kateri je izključil že a priori slovenske napredne poslance, kateri noče vedeti o takem jugoslovanskem klubu, kakor je bil predlagan od strani slovenske narodno-napredne stranke ter odobren od vseh tistih mož, ki resno mislijo na dobrobit jugoslovanskega naroda. Dr. Šustersiču ni do takega kluba, marveč on hoče k svojim pristajam s Kranjskega priklopiti še druge elemente, ali seveda le take, ki mu bodo slepo pokorni ter store le to, kar on ukaže. Dr. Šustersiču ni mar za jugoslovanski klub, marveč nabirati hoče okoli sebe, odkoder pridejo, je prav, ljudi, s katerimi bo tvoril „Slovanski centrum“ ali pa iskal zavetja pod okriljem kakoga „mnogostevilnega, lepega kluba“. To je neizpodbitno, to je gola istina!

Kot glavni vzrok, da ni mogoče skupno delovati s slovenskimi naprednimi poslanci, navajajo klerikalci okolnost, da z dr. Tavčarjem kot šefredakterjem „Slov. Nar.“ ne morejo in ne smejo imeti nobene zveze; torej tudi ne z ostalimi poslanci narodno-napredne stranke. Jalov izgovor! Ako se bojuje „Slov. Nar.“ proti zbesneli politikujoči duhovščini, treba upoštevati, da se bojuje tudi „Slovenec“ proti „Narodu“ in proti naprednjakom. Kranjski klerikalci vidijo le to, kako se bori „Slov. Nar.“ proti njim, svojega boja pa ne vidijo. Kakor da bi bili nedolžni, take se delajo! Kakšni pa so v resnici? Zbesneli so in poslužujejo se najsikrajnejših, ponajveč nedovoljenih sredstev, v boju proti naprednjakom.

Tako sta torej obe stranki zapleteni v hud neizprosni boj doma. Ali radi tega pa morda sploh ni mogoče, združiti se na Dunaju v skupen jugoslovanski klub? O da, bi bilo mogoče! Narodno-napredna stranka je prva povedala, da morajo jugoslovanski poslanci na Dunaju skupno delovati, ako hočejo kaj veljati in kaj doseči, povedala je torej, da nikakor ne misli prenesti domačega boja na Dunaj, marveč, da njeni poslanci stopajo proti Dunaju kot čisti Jugoslovani, ki se imajo pridružiti jugoslovanskemu klubu, kateri naj se osnuje na narodni podlagi. Podali so torej roko v skupno delovanje na Dunaju, katero pa so odbili klerikalci, ker jim ni za skupno delovanje v korist Jugoslovancev in jim ni za narodnost, marveč le za svojo komando! Ako bi jim bilo kaj za

skupno delo, bi ne bili iskali okoli zveze, bi ne bili sanjarili o „mnogostevilnem, lepem klubu“ ter bi ne bili konstituirali „Slovanskega centra“!

Pa tudi za narodnost jim ni. Znano je, da dr. Šustersič ne pozna slovenskega naroda, marveč le ljudstvo na Kranjskem, znano pa je tudi, da klerikalci so skrajno mlačni, da ne rečemo hujše, v narodnostnem pogledu. Zadnji čas smo imeli dva prav zanimiva pojava na to stran, in sicer izven Kranjskega ali po uplivi kranjskega klerikalizma. Celovski kaplan Podgorc je svetoval v „Slovencu“ kar naravnost koroskim Slovincem, naj se združijo z nemško katoliško stranko, ker sami ne opravijo nič več. Slovensko politično društvo v Celovcu je moralo protestovati proti takemu naziranju in raznorodevanju koroskih Slovincem. Prav je storilo. — Kaj mari klerikalcem za narodnost! — Te dni pa smo čitali v „Slovencu“ nekako resolucijo „Katoliškega političnega društva v Konjicah“, katera pravi, da slovenski klerikalni poslanci naj si sestavijo tako obsiren program, da se jim na njegovi podlagi morejo pridružiti vsi katoliški poslanci raznih jezikov ali narečij, katerim je enakopravnost v resnici pri srcu. O ti preljuba enakopravnost! Kakšna bi bila v takem klubu! Kjer so „razni jeziki“ itd., tam je izključena enakopravnost. Saj Nemce vendar dobro poznamo!

Čemu govoré še o tem dalje in čemu sleparijo svet še vedno s tako skupnostjo raznih elementov, nad katero bi plavalo le „krščanstvo“ in nič drugega?! — Le v svrhu svoje komande! — Kdo je torej vreden obsodbe?!

Dosti! Ali umejete sedaj, zakaj nočejo klerikalci nikake zveze z naprednjaki, zakaj nočejo čistega jugoslovanskega kluba na narodni podlagi, zakaj se upirajo najnujnejši potrebi Jugoslovancev na Dunaju, katere temelji v skupnem postopanju na narodni podlagi?!

Jasno je, zdanilo se je. Klerikalci so se pokazali s svojim „centrumom“ v bengalični luči narodnih nasprotnikov, brezdomovincev, breznarodovcev, ali neizprosnih absolutistov nad slovenskim narodom! Po njih delih jih bomo sodili tudi v bodočnosti, ker oni so zanesli razcepljenost celo na Dunaj. Odgo-

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopis naj se pošilja le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošilja le upravništvu.

Oglas in postanice

se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglas je plačati loco Gorici.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v anopici: obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti vrstica.

vornost je velika in tirjali bomo odgovor — plačilo pa tudi ne izostane.

Kakor čujemo, se vendar le osnuje „Jugoslovanski klub“ ali „Hrvaško-slovenski klub“, in sicer se ima zgoditi to najbrže že danes. Dr. Šustersič pa ostane v „centrumu“ s svojimi pristaji, katerih je 11 po številu! V „jugoslovanskem“ ali „hrvaško-slovenskem klubu“ bo 16 poslancev, in sicer 6 Slovincem (dr. Tavčar, dr. Ferjančič, notar Plantan, dvorni svetnik Ploj, Robič in naš Oskar Gabršček), potem Dalmatinci ter prof. Spincič iz Istre. Brezdomovinstvo dr. Šustersiča, potem pa njegova osebnostna arogantnost, absolutistični pojavi itd. je uplivalo pač edino tako, kakor mora uplivati tako brezvestno in našemu narodu naravnost škodljivo počenje, to je, da je zadelo ob odpor. Dr. Šustersič naj nikar ne misli, da bo on terorizoval prav vse slovenske in hrvaške poslance.

„Centrum“, „slovanski centrum“. Ha, kako bombastično! Kakor kak ravnatelj cir-kusa je „konstituiral“ svoj „slovanski centrum“, postavil okoli sebe svoje „pojace“, zasiral klerikalno himno, potem pa začel vabiti: Pejte notri, tu se vidi, kar se še ni nikjer videlo: brezdomovinstvo po ceni, sleparski klerikalizem zastoj, zlin-drasto narodno-gospodarstvo, kmeta uničujoče posojilništvo, vidi se potem „ljudstvo na Kranjskem“ itd., v ozadju pa se vidijo raz-valine, na katerih je stal „mnogostevilni, lep klub“!

Ako se je ta čas, ko pišemo te vrste, ustanovil klub jugoslovanskih poslancev tako, kakor se nadejamo, smemo pač reči, da može, ki stojé v tem klubu, so pač pravi naši poslanci, katere moramo le pozdravljati ter jim želiti mogočnosti, da podprti se ob druge slovenske stranke zastavijo svojo moč v delovanje za naš toli zatirani jugoslovanski narod.

Vsa čast — možem, — dr. Šustersiču pa veljaj glede na njegovo brezvestnost ob tako važnem hipu v našem političnem življenju in na njegovo arogantnost — da bo vsaj razumel — nemški izrek: „Hochmuth kommt vor dem Fall!“

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Čez trenutek pa je zginila.

»To je Vinicij ali Kroton,« pomisli Kilon. »Toda če sta ugrabila dekle, čemu ona ne kriči in čemu pregledujeta ulico? Ljudje ju srečajo tako ali tako, kajti predno dospeta do Karina, bo že beli dan. Kaj je to? Pri vseh neumrljivih bogovih!«

Nakrat mu stopijo vsi lasje po koncu na glavi. Pri vratih se prikaže Urso, noseč v naročju Krotonovo truplo. Razgledavši se še enkrat, zdrinja z njim po prazni ulici k reki.

Kilon se tako stisne k zidu, da je bil sam podoben ometu.

»Po meni je, ako me zagleda,« si je mislil.

Toda Urso zdrinja urno mimo vogla ter zgine za bližnjo hišo. Kilon, ne čakaje dalje, zbeži na poprečno ulico, klepetajoč z zobmi.

»Ako me zagleda od daleč, ko se bo vračal, pa steče za menoj ter me ubije!« je dejal sam sebi. »Reši me, Jupiter, reši Apolin, reši Herm, reši Bog kristijanov! Zapustim Rim ter se vrnem v Mezembrijo, samo rešite me iz rok tega demona!«

Ta Lig, ki je ubil Krotona, se mu je zdel v tem hipu nekako nadčloveško bitje. Bežeč si je celo mislil,

da je to nemara nekaj bog, ki je vzel ná-se podobo barbarja. V tem hipu je verjel v vse bogove sveta, v vse vraže, katerim se je drugokrat rogat. Pa tudi to mu je prišlo v glavo, da je Krotona utegnil umoriti Bog kristijanov, in lasje so mu znova stopili po koncu na glavi pri pomisleku, da je preziral doslej tako moč.

Predirjavši nekoliko ulic je zagledal delavce, ki so mu prihajali naproti ter se nekoliko pomirili. V prsih mu je zmanjkalo sapa, torej je sedel na prag neke hiše ter si začel s koncem svojega plašča brisati znoj raz čelo.

»Star sem in potrebujem miru!« vzdihne.

Ljudje, prihajajoči mu naproti, so krenili v stransko ulico in on je zopet ostal sam. Mesto je še spalo. Jutranji šum se je oglašal samo v bogatejšem delu mesta, kajti sužnji bogatih ljudij so morali zgodaj vstajati; v tem delu mesta, kjer so stanovali svobodni ljudje, živeči na državne stroške, so vstajali ljudje pozno, zlasti po zimi. Kilon je precej časa posedel na pragu, dokler ga ni začelo zebsti, na to pa je vstal, in ko se je bil prepričal, da ni zgubil mošnjčka, ki ga je dobil od Vinicija, odšel je s počasnimi koraki k reki.

»Nemara kje zagledam Krotonovo truplo!« je dejal sam sebi. »O bogovi! Ako je ta Lig človek, lahko bi si prislužil v enem letu milijon sestercev, kajti ako je zadušil Krotona kakor škene, kdo se mu uprè? Za vsak nastop na prizorišču dali bi mu toliko zlata, kolikor sam tehta.

On bolje čuva ono deklico, nego Cerber peklo. Toda naj ga tudi peklo požre! Nočem imeti z njim nikakega opravka. Preveč je koščen. Nu, kaj mi je

početi? Ako je on kakemu Krotonu polomil kosti, pa gotovo tudi Vinicijeva duša cvili nad to prokleto hišo, čakajoča pogreba. Pri Kistoru! To je vendar patricij, prijatelj cesarjev, sorodnik Petronijev, po vsem Rimu poznan gospod in bojni tribun. Njegova smrt se ne more utajiti... Ali naj pojdem v tabor pretorijancev ali k stražnikom?...

Umolkne ter jame premišljevat in čez nekaj časa reče:

»Gorje mi! Kdo ga je pripeljal k oni hiši, ako ne jaz? Njegovi sužnji in oproščenci vedó, da sem zahajal k njemu in nekateri celo vedó zakaj. Kaj se zgodi, ako me obdolže, da sem mu nalašč pokazal hišo, v kateri je našel smrt? Ko bi se tudi dokazalo, da nisem hotel njegove smrti, porečejo vendar-le, da sem mu jo jaz vrznil... Ker je patricij, ne mine mi to v nobenem slučaju brez kazni. Toda ko bi molče zapustil Rim ter se preselil kam daleč, padel bi ná-me še večji sum.

Bodisi tako ali tako, slabo je na vsak način. Tu je šlo samo za to, da si izmed dveh nesreč izbere manjšo. Rim je bil velikansko mesto, a Kilon je vendar čutil, da mu je jelo biti v njem tesno. Vsakdo drug bi mogel iti naravnost k prefektu vigilov ter mu povedati, kaj se je bilo zgodilo in ako bi tudi nanj padel nekak sum, mirno čakati, kako se vse to izvrši. Toda vsa Kilonova prošlost je bila taka, da je vsako bližnje znanje bodisi s prefektom mesta, ali s prefektom vigilov delalo le strah in skrb, češ, da se s tem izpostavi vsakovrstnemu sumu, ki bi utegnil tem uradnikom priti na um.

Ko bi pa zbežal, značilo bi to, potrditi Petronija v mnenju, da je bil Vinicij po dogovoru izdan in ubit.

Docendo discimus.

(S poučevanjem se učimo.)

Na Krasu, dne 30. jan. 1901.

Boga mi, nisem si mislil, da bi kedaj mogel Fallstaffu na njegovo cinično vprašanje „da se-li čast jesti“ s krepkim „da“ odgovoriti. No, danes se je najem posteno, ker težko, da mi še kdo izkaže tako čast, kakor g. P. . . . b, pa ne s Krasa v svojem članku „on — faites“, v katerem me on z nekim doktorandom, „Gorica“ pa celo z g. dr. Tumo zamenjava.

Dragi gosp. P. . . . b, to vsekakor dokazuje, da nismo neizmisljivi. Kakor se Vi varate gledé moje osebe, ravno tako sem se i jaz varal, ko sem smatral nekega gosp. D. . . . pisca članka „Dr. Tuma“. No to pa nič ne de, saj smemo osebe čisto abstrahirati, ker tu gre več za stvar, kakor za osebo. Za svojo pomoto pa vsekakor pominjati pardon!

Če ne bodem danes čisto stvarni, oprostite in pripisujte to pomanjkljavi časa. Bavim se namreč z mnogovrstnimi stvarmi, katere me duševno in fizično čisto absorbirajo in mi le redkokdaj dopuščajo urico prostega časa. Nisem mož, ne bureau-a ne komptoir, ampak inhaliram kolikor možno prosti in sveži kraški zrak.

O liberalnem evangeliju „Trgovskega in obrtnega društva“ nimam pojma in ne vem, kaj je pisano na 32. in kaj na 40. strani. Imam pa toliko zdravega domačega razuma, da lahko razločim „Soll“ od „Haben“ in da si nekako sam vstvarjam neko podlago za razsodbo o sposobnosti ali nesposobnosti duhovništva. Vi pa menda nimate pravega pojma, kam naj se vknjiži in kako naj se loči v političnem knjigovodstvu duhovnik od duhovnika! To kar je za Prusa mogoče merodajno, ni še rečeno, da je tudi za naše primorske razmere. Treba ločiti kraj od kraja. Ne vem, ako bi bilo pruski vladi všeč, da bi prevzeli južno-bavarski duhovniki vodstvo pruskih zadrug. Menda ne!

Nisem rekel, da odrekam vsem duhovnikom ker a priori sposobnost za vodstvo kake zaveze. Da je pa našim narodnim težnjam vodstvo duhovstva škodljivo, trdim in bom trdil, dokler se naši duhovniki ne spravijo na čisto narodno polje. Naše posojilnice se danes več iz političnih nego iz narodno-gospodarskih principov ustanavljajo in ne gledé na krajne razmere in potrebe. Nastalo je takorekoč neko tekmovalstvo med posameznimi vami v ustanovitvi posojilnic in smelo trdim, da je že danes v nas neko nezdravo preobilje posojilnic, ker kakor sem rekel, je glavni predpogoj vspeha takemu zavodu razumno in pošteno vodstvo, katero je pa danes na deželi v 50% slučaju izključeno, ker ni v to izobraženih in večjih močij. In kakor stvari danes v naši deželi stoje, je duhoven še najmanj sposoben za tako vodstvo. Da so duhovniki „wichtige Propagatoren der genossenschaftlichen Einrichtungen“ postali, ne negiram, in priznavam, da so bili celo jako agilni propagatorji družive, a le tam, kjer je slo po njih volji, tam kjer so bili gotovi, da napeljejo vodo na svoj lastni mlin.

Ali s tem: ni še dognan dokaz, da so tudi že kaj v korist ljudstva storili. Posojilnice, zadruge, ki le hirajo in vegetirajo,

niso niti krajnega, še manj pa obče narodno-gospodarskega pomena. Vso čast pred Kriemseggovim znanjem.

Da je pa minister K. narodno-napredni Slovenec, bi se tudi gotovo zahvaljeval za sodelovanje naših duhovnikov z njihovimi današnjimi načeli.

Moje trditve, da gre duhovnikom v prvi vrsti „za podreditve ljudske volje pod svojo“, niste nikakor še ovrgli z izrekom, katerega nadevate dr. Tumi, in to tim manj, ker je čisto neverjetno, da bi se gospod dr. Tuma sam ali pa kakega voditelja narodno-napredne stranke herostrata imenoval. Če je gospod dr. Tuma res rabil one besede, so bile gotovo namenjene na pravi naslov! Če je pa gospod dr. Tuma menil, da potrebuje naše ljudstvo, naš kmet, zdravega krepkega vodstva bodisi na političnem ali pa na narodno-gospodarskem polju, je čisto logično in pravilno, ker ni stranke in sploh organizacije, katere bi mogla vspevati brez jednotnega vodstva!

Da citirate Neuratha, dokazujete le, da ste doktrinarist, ki nima pravega pojma o praksi in teoriji.

Meni se čisto nič ne meša pojem o „izmih“, in ravno radi tega, ker treba za „ekstremno prvotno kupčijo“ velik kapital, katerega pa ima le „mrtva roka“ in gg. nunci v asociaciji, je v nas Slovencih manchesterizem nesmisel! „Prosta“ kupčija, katero zagovarja dr. Tuma, gotovo ni v nikaki zvezi z „edino nalogo produkcije bogastva“.

P. . . . a.

Dopisi.

Kopriva, dne 1. februarja 1901. — Prosim, gosp. urednik, dovolite prostora v Svojem cenjenem listu za mali dopis tudi iz naše male vasi, od koder se redkokrat oglašamo po časnikih, čeravno se tudi pri nas dogajajo zanimivosti, katere je nujno potrebno v javnost spraviti.

V naši občini se nahaja še sedaj petorica klerikalcev, na čelu jim seveda naš mogočni gosp. župan, kateri nam hoče s svojega vzvišenega prestola, prav po natelu g. nuncve, komandirati. Pa saj ukazuje lahko, ker ima platno in skarje v rokah; ali vedno le proti sebi in jako nevarno je, da bi se ne vstrigel! Več let ima oskrbnitvo tuk. cerkve v svoji oblasti, po domače se pravi „starašina“, in to nalogo zna on v prvi vrsti izvrševati, ker si misli „že dokler bo cerkev imela kapitale, že bom tudi jaz kaj od tega dobival, dokler bom pri življenju, saj popred že gotovo me z mojega sedeža v cerkvi tam blizu oltarja ne pahnejo.“ Pa kar naenkrat se mu priklati krasna misel v njegovo zvito bučo, „češ, že občinske volitve so tu (to je bilo l. 1898 proti koncu) že jako primerno bi bilo, že veste, ko bi še Koprivski župan postal, že pa težavno pojde, že ker nisem domačinec, kjer ptujca kakor sem jaz za župana ne marajo“, pa vendar misli — in študira — in dognal jo je, z mislijo: „že „starašina“ sem in ker so me za ta posel že vsi občinarji do grla siti, že obljubim jim, da ako me za župana že izvolijo, jim to častno mesto oskrbnitva odstopim“, in načrt je bil končan. In res je bil naše moze z omenjeno obljubo prekanil, kajti oni so si mislili, da ga res po

tej poti od cerkv. oskrbnitva odstranijo, ker drugace si ni pustil do sebe, kajti on je v tesni zvezi z g. nunci; in s tem namenom je bil za župana izvoljen, nadeja se, da končno enkrat pride oskrbnitvo tuk. cerkve drugemu možu v roke, koji bo skrbel ne samo za cerkev in v nehasek občinarjem, ampak da bo nevtralen.

Ali jako so se varali naši moze. Ko je postal župan, si je spet mislil: „že od oskrbnitva me ne morejo odstaviti, ker me je g. dekan potrdil, in za župana so me pa že izbrali, in mirna Bosna, „starašina“ in župan, že to ni kar si bodi; in v resnici so bila vsa prizadevanja starešinstva in občinarjev zastoj. To je čudno.

Bilo je pred par leti, namreč prvo leto njegovega županovanja, v času ko je morala naša občina tuk. cerkvi nov strop postaviti ter je imela s tem delom seveda veliko stroškov; na to naša cerkev ima v hranilnici v Ljubljani v obligacijah 600 gld. za uporabo nujne potrebe cerkve, in ta nujna potreba je bila zdaj. Ali ko so nekateri rekli, da bi se ta denar v to svrhu porabil, se je naš g. „starašina“ z vso silo postavil proti temu, z ozirom da cerkev je vboga, da ima še premalo itd. in nasledki so bili ti, da si je občina mogla najeti svoto 1300 gld. mesto le 700 gld. pri posojilnici za to delo, in cerkev pa naj ima kapitale, tudi če se ubogi posestnik popolnoma uniči. Klerikalci ne mislijo kakor le za cerkev — pa še več za svojo basago, katera ni nikdar polna, posebno pri našem g. županu ne; kajti še to mu ni zadostovalo, biti „starašina“ in župan, ko bi bil še obč. denarničar, potem bi bil zadovoljen. In res je ta zviti mož še to dosegel in zdaj je „kontent“, da je vse izvršil po svojem načrtu ter da more lepo mirno našo občino komandirati, ne zmeneč se ne za sklepe starešinstva ne za zahteve občinarjev. To je njemu deveta briga, sploh njemu ni mari ne za eno ne za drugo, kakor le da se on in njegov možnjček redita.

Zdaj pa svetujem vsem občinarjem, da se takega moža največ ko mogoče ogibljejo in varujejo, da ne pridejo v njegove kremplje. Za sedaj naj zadostuje. Ako se ne poboljša, pride še. „Štrka“.

Iz Tolmina. — Božjastni in lažnjivi „Prismojenec“ je vzel po naši državnozbornski zmagi sosebno Tomin na muho, misleč, da strelja „tisto mičkino reč“. Po svojih umazanih predalih vlačil državnega poslanca Gabrščeka, podžupana Kranjca in druge. V zadnji številki pa zatrjuje, da ima celo galerijo slik, koje bode po načrtu vlačil po umazanih predalih lažnjivega „Prismojenca“.

Ali mislite, da bomo mi napredni Tominci na to močali? Začeli bomo pri glavi, kjer najbolj smrdi: „Pepi no comanda niente, Mariana comanda tutto, anche per nacht“. Živio Herrn! Dolga je naša galerija slik. „Kinderball“ je aranžiral ministrant Filip Tuta; se-vé, vam je vse dovoljeno, ki ste vsak dan pri altarju! S ptujci-uradniki je volil Blaža Lenassia edini domačin Ipavic, ključar v Tominu; zopet le vaš podrepnik. Pred organistom ni nobena dekla varna in ta je zopet vaš človek.

In vse take in enake grehe vaše zvračate na liberalne Tomince! Pfuj, sram vas bilo, ako bi imeli še kaj sramote.

„Kranjski Janez“ je začel delati v Tominu in okolici terén za prihodnje deželno-zborske volitve. Janez, ali menite, da ste na Kranjskem! Oha, danes dosti!

Mi ostanemo v rezervi. Nadaljujte vi drugi galerijske slike, za vašimi pridejo še-le naše na vrsto. Na svidenje torej pri „filipih-slikah“!

Komen, dne 1. febr. († Margareta Mrak.) — Dne 31. dec. minolega leta smo spremili k zadnjemu počitku tukajšnjega c. kr. gozdnarja Antona Mraka, o kojem pogrebu je „Soča“ poročala.

Dne 30. januarja, torej eden mesec pozneje, smo pa njega soprogi g. Margareti Mrak skazali zadnjo čast. Umrla je po dolgem bolehanju v 60. letu na raku.

Pogreb je bil v kljub slabemu vremenu veličasten. Udeležilo se ga je ogromno naroda, tukajšnji uradniki, učiteljsvo, starašinstvo in drugo razumnitvo. Pevci društva „Lira“ so ji zapeli lepe žalostinke pred hišo, v cerkvi in na pokopališču.

V svoji oporoki se je blagodušno spomnila tudi tukajšnjega sadjarskega društva, uboge šolske mladine, društva „Lira“ in razpadljive kapelice na mirodvoru, kajti vsakemu teh omenjenih je zapustila po 100 K (sto kron). Naj blaga duša v miru počiva in večna luč naj ji sveti!

Iz Mirna, 31. januarja 1901. — Kakor vsako leto, tako tudi letos, se je vršil na praznik sv. imena Jezusovega v Mirnu pri popoldanski službi božji cerkveni govor.

Pri tem govoru na imenovani dan sem bil vže več let in tudi letos.

Druga leta je bil govor, kakor pritiče istemu dnevu. Letos pa je hotel g. župnik, in je v ta namen tudi povabil svojega nekdanjega kaplana Knavsca, napraviti bolj inteligenten govor, kakor je sedaj v modi!

Cerkve je bila natlačena, a ne samo Mirencev, ampak tudi okoličanskih ljudij. To pobožno ljudstvo je čakalo v cerkvi lep čas, da se prikaže na leco g. nunc, in da jim bode povedal kaj o sv. imenu Jezusovem. Slednjič se prikaže ta slavni lazarist in začne govoriti. Oh, kako je ostalo to pobožno ljudstvo, ko je g. nunc začel govoriti o sami politiki, namesto o sv. imenu Jezusovem!

Namen moj ni tu, napisati besedilo celega govora, ampak le eno točko. Umevno je samo ob sebi, da je ta nunc ljudstvu prepovedoval čitati take časopise, kakorsna je „Soča“, „Primorec“ in „Slov. Narod“, kajti rekel je, da so vsi tisti, kateri čitajo te liste, prokleti in pogubljeni, in z njimi tudi tisti, ki so volili za narodno-napredno stranko, kajti za take ni več milosti božje, njih grehi so neodpuščljivi, tudi če gredo vsaki dan k spovedi, in če so tudi v 3. redu itd. Kedor pa je volil z njih stranko, ta bo gotovo zveličan, tudi če je najhujši presestnik, goljuf, tat, pijanec in tudi če ni bil vže dolgo časa pri spovedi in pri sv. maši itd.

Tako je in ne drugače.

Vam, gosp. Knavs, pa mora to ljudstvo biti jako hvaležno, in sicer radi tega, ker sedaj mu ni več potreba močiti in za dušo skrbeti, kajti kdor je volil na vašo stranko, bo zagotovo zveličan, kedor pa je volil za narodno-napredno stranko, je zagotovo po-

Oni Petronij pa je bil močan človek, ki je mogel zagovarjati redarjem po vsej državi in kateri bi se gotovo potrudil, da bi našel krivce, ko bi tudi bili na koncu sveta. Kilonu je prišlo na misel, ali naj gre naravnost k njemu ter mu pove vse, kar se je zgodilo. Da, to bi bilo najbolje! Petronij je bil miren človek in Kilon je smel zaupati. Da ga bo slušal do konca. Petronij, ki je vedel vse od začetka, bi tudi lože verjel v njegovo nedolžnost nego prefekt.

Toda predno je mogel iti k njemu, bi bil moral vsaj zanesljivo vedeti, kaj se je zgodilo z Vinicijem. Tega pa Kilon ni vedel. Videl je sicer Liga, kako je odnašal skrivaj Krotonovo truplo k reki, toda ničesar več. Vinicij je utegnil biti ubit, ali tudi le ranjen, ali ugrabljen. Še le sedaj si je Kilon domislil, da bi si kristijani gotovo ne drznili umoriti človeka tako močnega, Augustijanca in visokega vojaškega uradnika, kajti s tem zločinstvom bi navalili na-se splošno proganjanje.

Dokaj verjetnejše je, da so ga nasilno pridržali, da s tem pridobé za Ligijo časa, da skrje na drugem mestu.

Ta misel prešine Kilona z nadejo.

Ako ga oni ligijski zmaj ni raztrgal pri prvem navalu, pa je še živ, in ako je živ, pa bo pričal sam, da ga nisem izdal, in takrat se mi ne zgodi ničesar, marveč se pred menoj (o Herm, računaj znovič na dve jalovici!) odpira novo polje... Lahko najjavim jednemu od njegovih oproščencev, kje naj išče gospodarja. Ali potem pojde k prefektu ali ne, to je njegova reč. Lahko tudi grem k Petroniju ter računam na nagrado. Iskal sem došle Ligijo, sedaj bom iskal

Vinicija, a potem znovič Ligijo... Samo prepričati se moram poprej, ali je Vinicij živ ali mrtev.

Tu mu pride na misel, da bi po noči mogel iti k peku Demasu ter povprašati po Ursu. Toda to misel je takoj zavrgel. Ni hotel imeti nikakega opravka z Ursom. Ako Urso ni ubil Glauka, odvrnil ga je od tega gotovo kateri starešina kristijanov, kateremu je zaupal svoj namen, češ, da je to nečist posel, na kateri ga je brez dvoma napotil nekaj izdajca. Sicer pa so Kilonu pri samem pomisleku na Urso mravljinici zagomazeli po vsem telesu. Na to je sklenil, da zvečer pošlje Euricija po poročilo v ono hišo, v kateri se je to pripetilo. Sedaj pa je začutil potrebo se okrepčati, okopati in izpotiti. Prebдела noč, pot v Ostrijan ter beg izza Tibere so ga utrudili čez mero.

Samo jedna reč ga je neprestano veselila, da je imel pri sebi dva možnjčka; onega, katerega mu je dal Vinicij doma, ter onega, ki mu ga je dal na poti s pokopališča. Radi te srečne okoliščine, kakor tudi radi tega, ker je bil zelo truden, je sklenil, da se poprej počiva o najé ter se napije boljšega vina nego navadno.

In ko je započel čas, da so jeli odpirati krčme, se je napil in najedel tako, da je povsem pozabil na kopel. Najpočej se je hotel do siteda naspati, in zaspal se ga je polastil do te mere, da se je s počasnimi koraki vrnil v svoje stanovanje v Suburi, kjer ga je čakala za Vinicijev denar kupljena sužnjica.

In ko je vstopil v kubikul, temen kakor lisičji brlog, se je vrgel na postelj ter takoj zaspal.

Zbudil se je še le zvečer, ali prav za prav ga je zbudila sužnjica, kličeča ga, naj vstane, češ, da nekdo

Kilon se takoj zbudi ter navleče na-se plašč s kuklico in naročivši sužnjici, naj se skrije, pogleda previdno v prednjo sobo.

Pri tem pogledu mu sapa zaostane v prsih, kajti pred vratmi kubikula zagleda Urso.

Zagledavši ga, začuti, kako so mu otrpnile roke in noge, srce mu je nehalo utripati v prsih in po hrbtu mu zagomazi roj mravljincev... Nekoliko trenutkov ni mogel spregovoriti, in to pa je klopotaže z zobmi dejal, ali bolje zastokal:

„Siro! nisem doma... Jaz ne poznam — tega... dobrega človeka.“

„Rekla sem mu, da si tukaj in da spiš, gospod,“ odgovorí sužnjica, „in on me je poprosil, naj te zbudim.“

„O bogovi!.. Zapovem ti...“

Toda Urso ni hotel dolgo čakati. Približavši se k dverim kubikula, se pripogne ter pomoli vanj svojo glavo.

„Kilon Kilonid!“ reče.

„Pax tecum! Pax, pax!“ odvrne Kilon. „O najboljši izmed kristijanov! Jaz sem v resnici Kilon, toda to je pomota... Ne poznam te!“

„Kilon Kilonides!“ ponovi Urso, „tvoj gospodar Vinicij te pozivlje, da prideš k njemu z menoj.“

Konec prvega dela.

gubljen, mu torej molitev ne more pomagati, ker njegovi grehi so neodpuščljivi.

Vam pa cenjenim čitateljem dam v pomislek sledeče: Zakaj ste tako trdi za narodno-napredno stranko, zakaj ste za isto volili njihovega kandidata, zakaj niste izdali svojega naroda, zakaj niste vredni starega reka: Strela iz višine vdari naj izdajalca domovine, itd.?!?

Okočian.

Iz Sovodenj, dne 31. januarja 1901.

— Preteklo nedeljo so priredili Sovodenjski veterani plesno zabavo v prostorih g. Jož. Kodermaca. Svirala je njih domača godba.

Sovodenjci so zelo vneti za narodni napredek, in nočejo, da bi godbe njim sovražnega naroda svirale v njih občini. Zato so sklenili si ustanoviti svojo lastno godbo. Ta godba je stara še le 6 mesecev in vže je nastopila samostojno. Ta godba obeta po svoji marljivosti, biti v kratkem času prav izvrstna, tako, da naši mladini ne bo treba naročavati si lasko godbe za javne plesne itd. Le tako naprej, vrli Sovodenjci! Na zdar!

Domače in razne novice.

Križer pot — A. Gabrščekov.

„Strah“ viteza Gredolčica pred 10-letnim najboljšim sodelavcem Gabrščekom je odmeval 1. t. m. tudi v dvorani najvišjega sodišča na Dunaju. — Znano je, da je okrožna sodnija Gabrščeka oprostil, toda državni pravdnik je podal pritožbo ničnosti, vsled katere je bila 1. t. m. na Dunaju javna obravnava. Gabrščeka je zastopal dr. Triller iz Ljubljane, generalno prokuraturo pa gosp. Okretič; sodni dvor šteje s sedem dvornih svetnikov.

Državno pravdnistvo je izpodbijalo prvo razsodbo v raznih točkah. In res je bila ta razsodba kakor nalašč za utemeljeno pritožbo, tako je bilo besedilo oprostitnih razlogov. Da, celo očito naspotje je bilo v teh razlogih, kar pa biti ne sme. Glavna pritožba pa je vendar merila proti zanikanju objektivnega znaka hudodelstva, to je da one znane besede v pismu na dr. Gregorčiča se ne smejo tolmačiti kot grožnja.

Najvišji sodni dvor se je bavil poglavito s tem vprašanjem. Tudi zastopnik generalne prokurature g. Okretič je vzdrževal trditve, da inkriminirane besede vsekakor obsegajo nevarno grožnjo, ki je morala spraviti dr. Gregorčiča v opravičen strah. — Dr. Triller je seveda pobijal ta nazor v izbornem govoru, ki se je odlikoval po jasnosti in po fini obliki. Tudi je dokazal, da ima gosp. dr. Triller nemški jezik v popolni oblasti.

Sodni dvor se je posvetil eno celo uro, kar se dogaja jako redko. Prva razsodba je bila razveljavljena in ob enem določena okrožna sodnija v Trstu za novo obravnavo. — Razlogi najvišjega sodnega dvora pravijo, da inkriminirane besede na dr. Gregorčiča vsekakor obsegajo neko grožnjo, da torej v objektivnem pogledu tvorijo zločin po § 98. kaz. zak., ali v tem slučaju se pa ne more izreči o krivdi, ker v subjektivnem pogledu iz spisov nima podlage. To naj razsodi zopet prva instanca, in sicer se je v to določil Trst, ker je lože sestaviti docela novi sodni dvor, kakor zahteva zakon.

* * *

Tak konec na Dunaju je bilo pričakovati. To je bilo videti takoj, ko je bila izdana prva razsodba, katere razlogi so pustili pritožbi vrata na stežaj odprta....

Vitez Gredolčič je drsal že stiri dni poprej na Dunaj. Vselej je bil zadnji na Dunaju, zdaj pa se mu je jako mudilo. Pripraviti se je moral na to obravnavo, tako da se je zanimal za njo, kajti kar v glavo mu neče iti, da bi on — državni poslanec — ne spravi jednega revčka Gabrščeka v luknjo! Prišel je tudi na obravnavo. Sladak nasmehe na tolstih ustnicah je dokazoval, da je zmago gotov. Po dokončani obravnavi je pa tako hitro drsal v parlament, da so vsi sluge kar debelo gledali; tako mudilo se mu ni še nikdar. Od tam je nujno brzojavil v Gorico. V zbornici pa je ves srečen pripovedoval svojim tovarišem novega „slovanškega centra“, da se je spolnila njegova želja v polnem obsegu, to je: da je bila razsodba razveljavljena ter nova obravnava določena v Trstu, kajti v Gorici bi bil Gabršček gotovo zopet oproščen. — Kako neki to ve? In iz kakih razlogov sme imeti več upanja v — Trst?! Čudno!

Ali bodi temu kakorkoli, dr. Gredolčič je dokazal zopet enkrat, da ga ni ničesa več sram! Ko je ujel enkrat Gabrščeka na kazenski paragraf, ga ne izpusti več iz krempljev. Celo na to obravnavo je šel sam! — Mi liberalci smo tudi ujeli oba dr. Pavlica na paragrafe, vsa afera bi jih tudi veliko stala, — tod prizaneslo se jima je, zadovoljivi se z malo izjavo! Da bi imel Gredolčič tako v pasti Gabrščeka ali Tumo, to bi ju bilo pestilo! Tak je razloček v „krščanski ljubezni“ med nami „liberalci“ in med temi novodobnimi „klerikavci“.

Nova obravnava bo torej v Trstu. Mi upamo, da pravica je le ena in da bo končni uspeh enako dober. Naj se torej še v Trstu razkriva — klerikalna maščevalnost!

„Kolesarski ples“. — Izvanredno zanimanje, ki je vladalo mej mladino v mestu in na deželi za ta plesni večer, je bilo popolnoma opravičeno, in moramo le z veseljem častitati vrlému kolesarskemu društvu „Gorica“, ki je nastopilo ta večer tako elegantno, kakor doslej še nikako naših društev, na tej imenitni vspeli veselici. Prostorna Dreherjeva dvorana je bila jako lepo okrašena z zelenjem, kolesi in raznimi kolesarskimi znaki, naprčinjena pa z vsemi sloji naše narodne inteligence. Ples je otvoril v običajni polonaisi društveni predsednik g. dr. Dragotin Treo z gospo Gabrščekovo. Plesalo se je nemurno do šeste ure zjutraj, in sicer smo nasteli pri prvi četvrtki 48 parov, katero število se je pa zvišalo pri drugi četvrtki na 65 parov, kar je najlepši dokaz res izbornega obiska. Toilette dam so bile krasne, pri gospodih je seveda prevladal frak. Posebno pa je vzradostila vse pričujoče deputacija vrlega „Goriškega Sokola“, ki je pod vodstvom društvenega podarostre, brata dr. Gruntarja, došla na ples bratskega društva. Godba je igrala neumorno, dodala več točk prostovoljno, ter žela s svojim izbornim igranjem obče priznanje. Vodstvo plesa, osobito četvork, je bilo v izkušenih rokah strokovnjaka gosp. Ivančiča, in plesalci so imeli dovolj prilike čuditi se osobito v zaključji raznih četvork krasnim doslej tu skoro popolnoma nepoznamim figuram, katere je izvršil gosp. Ivančič. Vse priznanje! Društvo samo je nastopilo z izvanredno eleganco ter dame fakično kar obsulo s cvetkami, zraven pa poskrbelo tudi za lične mašnjice, s katerimi so plesalke okinčale plesalce. Red na plesu je bil uzoren. Po celi dvorani je vladalo ono animirano veselje, ki človeka nehoté vzradosti in sili v svoje naročje. Kolesarsko društvo sme pač s ponosom zpeti na ta večer, ki se je tako lepo posrečil. Klub je odločno že v poprejšnjih noticah v „Soci“ odrekel plesu značaj elitnega plesa — a vendar je bila ta večer zbrana pri Dreherju skoro vsa slovenska inteligenca v prijazni neprisljeni zabavi. In tako je prav! Proč s tistim nezmišelnim „vzvišenim stališčem“, ki se pri nas v nekem društvu tako rado povdarja — mi zamoremo biti elegantni in fini v občevanju — ne da bi potem z visoke lestve „frakarske“ domišljije morali gledati spodaj na ostale. Da je temu tako, to je dokazalo v soboto naše kolesarsko društvo. Čast mu!

Poročilo o obnem zboru „Sokola“ smo morali odložiti radi drugega gradiva za prihodnjo številko.

Bohinjska železnica. — Poročajo s Kranjskega, da delo pri tunelu bohinjske železnice bo potrebovalo več časa nego se je mislilo prvotno. Na nekaterih krajih, kjer so računali na trdo skalovje, so zadeli na kamene, ki se drobi. Ako se ponové sliči pojavi, utegnejo biti stroški za tunel mnogo večji nego so preračunjeni.

„Goriška ljudska posojilnica“. — Naznanili smo že za naše razmere ogromni promet v mesecu januarju. To je veselo znamenje za pričetek leta! — Računi za preteklo leto se pridno sklepajo in kažejo prav ugodne sklepe. Tudi račun o čistem dobitku je jako ugoden. Z njim se zopet izdatno povisa rezervni zalog, s katerim bo najbogatejši denarni zavod vseh Slovencev ob Adriji. — Vse to kaže, kako lepo se razvija ta denarni zavod! Zasluži tudi res vsestranskega zaupanja!

Celo mrlič niso več varni pred maščevalnostjo nunccev! — Neki voznik s Trnovega nam pripoveduje: Pretekli teden so pogrebali nekega otroka, a pomislite, kak sprevod je bil to. Naprej križ, za križem otroci, za otroci pogrebi z mrličem, za mrličem njegov oče s sorodniki, a še le za temi duhovnik. Nikdar nismo videli še kaj takega. Ljudstvo ugiblje, kaj naj to pomeni. Nekateri pravijo, da se je nunc hotel maščevati nad mrličevim očetom, ker je volil z naprednjaki! Bodi si, kakor hoče, pravilno ni! Ekscelesca, g. kardinal! Kaj pravite Vi na to? Isti voznik nam pripoveduje nadalje, da v Trnovski cerkvi vže več mesecev ni pri popoldanski božji službi pravega krščanskega nauka ampak le udrihanje po neljubih osebah, po teh preklicanih „liberalcih“ in po Kramarjevem Drejeku. Zato da ostaja marsikateri rajše doma, nego da bi bil sam osebnó priča, kako se ga s posvečenega mesta obira in upravlja ter ljudstvo proti njemu šunta. Čudno je tudi to, da ima dotični gospod nunc pri sv. maši prav lepe splošne govore, a popoldne ravno nasprotno. Lepe besede našega Zveličarja: „Odpustite svojim sovražnikom in razžalnikom“ ter „Ljubite se med seboj“ ne veljajo več! Zalostno a resnično!

Obesil se je v nedeljo pri Rojčih v dornberski županiji okoli 60 let stari Franc Saksida. Predpoldne okoli 10. ure je šel doma pod streho ter se obesil v podstrešni sobi. Reče se se gotovo zmesalo, ker je bil že jedenkrat v norišnici, ko se mu je bilo zmesalo pred leti. Našli so ga mrtvega.

Popravek. — V „Soci“ od 31. januarja se nam je vrnila pomota. Izostal je ves začetek dopisa „Od Idrije“, ki se glasi tako: „Idrija pri Baci, 27. januarja. Prosim, g. urednik, dovolite, da ponatisnem v „Soci“ klerikalne laži, ki so natisnjene v „Gorici“ z 22. dne januarja t. l. št. 6 v dopisu „Od Idrije“, da bodo tudi „Sočani“ vedeli, kako znajo klerikalci lagati. Da bi pobijal ali odgovarjal dopisniku „Gorice“ na njegove laži, tega pa ne, ker nima dopisnik

še toliko poguma, da bi si bil upal zapisati. „Od Sv. Lucije“ namesto „Od Idrije“. Le ime „dr. Laznik“ mu nadenem, da bo imela tudi Sv. Lucija moža, kakoršnega ima Maribor. — Dopis v „Gorici“ se glasi: „Od Idrije. Naj vam pojasnim itd. S tem je omejen dopis popolnjen.“

Listnica. — V zadnjih dneh se je nam nabralo izredno mnogo dopisov in poročil. Prizadejim gospodom poročamo, da pridejo na vrsto, takoj tedna ali v „Soci“ ali v „Prim.“, oziroma dobé o njih odgovore.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V četrtek dne 31. pret. m. je bila prva seja državnega zbora. Nekaj minut čez 11. uro stopi v zbornico ministerski predsednik dr. pl. Körber z ministr. tovariši. Komaj prične dr. pl. Körber govoriti, da je otvorjeno novo zasedanje državnega zbora in dr. Weigel izbran kot starosta začasnim predsednikom, nastane med češkimi novoizvoljenimi zastopniki velik krik. Poslanci Klofat, Fress, Černý, Sehnal in drugi kličejo: „Pri ljudskem steti se nam vzeli stotisoč duš! Le glejte, mi vam pokažemo“ itd. — Ko dr. Weigel stopi na predsedniško mesto in začne govoriti v nemškem jeziku, mu kličejo imenovani češki poslanci: „Govorite slovanski, govorite poljski, saj ste Poljak!“ Nato nadaljuje dr. Weigel: „Najprvo izražam naravno željo, da bi po dolgem odmoru mogli pričeti zakonodajna dela, da bi parlament bil zmožen in vesel dela. (Zopet krik med češkimi socialisti.) Pričakujemo v novem letu in novem stoletju, da se obrne na boljše. Pomislite, da že četrto leto ni bi dovoljen državni proračun, kar ni le naša pravica, ampak tudi naša dolžnost. Volili v vsi državni žele in pričakujejo, da se to zgodi in da se parlament loti resnega dela. (Nemški radikali in soc. demokratje zapuste zbornico, ker nočejo izraziti lojalnosti.) — Nas presvelji vladar nam daje najlepši vzgled. Združimo se vsi s klicem: Nj. apostolsko Velikanstvo cesar in kralj František Jožef I. naj živi! (Poslanci kličejo: Živio, slava, hoch. Mej tem se vrnejo Wolf in tovariši.) Visoka zbornica! Izvršujem še eno dolžnost, da se namreč spominjam smrti angleške kraljice... — Dr. Lemisch zakliče: Heil Burom! Doli z Angleži! Nemški radikali kot eden mož kličejo: „Heil“ in zmaga Burom! Klofat in tovariši kličejo: „Slava Burom!“ — Nato so začeli zapisnikarji dr. Conci, grof Dürckheim, dr. Ferri, grof Kumarowski, dr. Lupul, Pogacnik, Udrzal in vitez Vasilko prečitati obljubo poslancev v raznih jezikih in poslanci po imenih storili obljubo. Konečno predsednik naznani, da cesar v ponedeljek opoldne na dvoru s prestolnim govorom slovesno otvori državni zbor in da bode prihodnja seja v torek ob 11. uri.

Slovesna otvoritev državnega zbora je bila včeraj v veliki dvorani dvorne palače. Prestolni govor, kateri je čital cesar, se dotika pred vsem tega, da se predlože v ustavno odobrenje tiste naredbe, ki jih je izdala vlada tekom nestalnih razmer. Napoveduje predlogo proračuna za tekoče leto, za posebne kreditne predloge, za pospeševanje industrije, za varstvo delavcev, drugih privatnih nameštencev, za drugo železniško zvezo s Trstom, ter se takne še raznih drugih potrebščin na sploh. Odnosaji z drugimi državami so ugodni, omenja vonje na Kitajskem, se spomni kralja Umberta in kraljice Viktorije. Izraža seveda tudi željo, da državni zbor se ne odtegne potrebnemu delu. Prestolnega govora ni motil nikdo, ker Klofata ni bilo poleg; nemške radikalne stranke se tudi niso udeležile prestolnega govora.

Baron Pražak. — Na predvečer otvoritve državnega zbora je umrl baron Pražak, ki je igral svoj čas v avstrijski politiki veliko vlogo, ter uvedel kot pravosodni minister v sodnijski stroki reformo, za katero mu moramo biti hvaležni. Bil je v tem pogledu prvi reformator v prilog ravnopravnosti.

Dr. Žitný, šefredaktor „Parlamentarja“ na Dunaju, je bil te dni od cesarja poveljen ter vsled tega izpuščen iz težkega zapora, v kateri je bil djan radi razžaljenja Njeg. Velikanstva.

Hrvatsko-slovenski klub se snuje. Dr. Ivčević, Perić, Spincić, Ferjancić in Ploj so sestavili statut za skupen klub vseh jugoslovanskih poslancev, ki bi slonel na narodni podlagi. Včeraj je bila seja za končno uređitev tega statuta. Gotovo je, da ostanejo Jugoslavlani razcepljeni. „Slov. centrum“ šteje sedaj že 15 udov.

Burov stoji okoli 2000 na portugalskem ozemlju, kakor poročajo iz Lorenzo-Marqueza, da oslobodijo tam bivajoče Bure. Blizu Koffyfonteina je bil boj med Buri in angleško pehoto. Rezultat neznan.

Društvene vesti.

Društvo „Pravnik“ in njegovo glasilo „Slov. Pravnik“ v l. 1900. (Poročilo tajnika dr. Foersterja na obnem zboru „Pravnika“ dne 26. jan. t. l.) — Dvanajsto leto obstanka je minilo društvu „Pravnik“. Društvo se nahaja v dobi mira, v dobi tihega razvoja. Znakov nazadovanja ni, društvo stoji marveč krepko ko prej v vrsti kulturnih in znanstvenih institucij narodovih. Živi in deluje v svojem glasilu, v „Slovenskem Pravniku“, ki ga je izdalo zadnje leto kot XVI. letnik.

V gosp. dr. Danilo Majaronu si je izbral društvo urednika, ki vodi mesečnik „Slovenski Pravnik“ z rutino naloge si vsestega, v prid razvoja domače pravne vede vsestranski skrbnega moža. Vzgaja si dr. Majaron svoje sodelavce, dobro pozna one, ki bi bili voljni in zmožni, znanstveno delovati, privabi in vzpodbudi jih k pisanju, kajti dobro mu je tudi znano, kaj da bi prijalo našim potrebam in kje da je še neobdelana ledina, ki je ni smeti več v nemar pustiti. Oživlja joča je v tem oziru njegova skrb, glasilo naše prospera pod njegovimi rokami in glasno pohvalo zasluži si g. dr. Majaron, ker nam podaja vsikdar zanimivo in znanstveno pomembno vsebino v posameznih mesečnih snopičih ne le v slovenskem, marveč tudi v hrvaškem jeziku.

Po materijah, ki jih obdelujejo v zadnjem letniku „Slov. Pravnik“ znanstveni spisi, je videti, da najde vsaka glavni vrst pravne vede enakovredno vpoštevanje, materijelno civilno kakor tudi kazensko pravo, civilno-pravdni in kazenskopravdni red in tudi upravno pravo, ki ga je najti v najnovejših zanimivih odločbah. Posebno skrb posveti g. urednik sodni medicini; v odnosnih spisih prikrbuje naše glasilo sodnim zdravnikom toli zaželjeno „copio verborum“, slovensko zdravstveno terminologijo, ki naj dovede vso sodno zdravniške k podajanju slovenskih zdravniških izvidov in mnenj. Vpoštevanje sta pa našla v zadnjem letniku „Slov. Pravnik“ tudi pravna zgodovina in pravna filozofija.

Materijelno civilno pravo obdelujejo v rešenem letniku Karol Wenger, ki razpravlja v dveh sestavkih „o avtorski pravici“, v tretjem pa „o pravnem značaju zahtev, pristojecih kazenskemu drugu po § 757. o. dr. zak. I. Kavčnik piše o vrednotah (valutah), dr. Dane Marinić pa „o malae fidei stečnika napose dostalca.“

Kazensko pravo zadeva obširen spis o mnogih, razumevanje zakona objasnjujodih primerih iz najnovejše prakse gledé zakona „o prometu z živili.“

Civilno pravdni red je predmet dvema Anton Levčevima spisoma „o Alekrecijonarni oblasti predsednika senata gledé provedbe dokazov“ in o „povabilu radi obnovitve pretrganega postopanja.“

Izvršilni red sta si izbrala H. Sturm k razpravi „o določbi § 74. izvrš. reda“ in dr. Fran Mohorič k spisu „o odstopu in preodkazu terjatve po novem izvršilnem redu.“ Sodno medicinske spise podajata dr. P. De-franceschi in dr. Ivan Robida. Prvi, kateri je kot vstvaritelj pregnantne, prav iz narodove govorice povzete terminologije že iz prejšnjih letnikov kar najbolje akreditiran, si je izbral primer umora in primer trajnega oslavljenja besede kot predmet, ki mu daje priliko za izklesanje novega besedila, dr. Robida pa objavlja tudi lajka zelo zanimajoči instruktivni slučaj duševne „degeneracije in alkoholske psihoze.“

V področje pravne zgodovine spadata arhivalistiško objavljene P. pl. Radicsa o „opominu pred prisego, zapriganju in zaslisanju priča“, kakoršen se nahaja slovenski pisan v rokopisu iz l. 1729. Objavljen je to je za pravnika jednako zanimivo ko za jezikoslovca. O literaturi politične ekonomike piše dr. Ivan Zmavec, podaja s tem pregled razvoja vede, ki je v socialno razvneti naši dobi jedna najaktualnejših ved.

(Konec prihodnjič.)

Stara pestunja.

Poljski spisal M. Balucki.
(Dalje.)

Ljucinka se je spočetka smejala starkini domišljivosti, ne pripisovaje jej nikakega pomena; ko pa je le vsaki dan slišala podobne besede, ko ji je Kasija poročala svoje nove poizvedbe, podkrepljajoče ljubezen gospoda doktorja (ona ga je že tako imenovala), ko ji je on sam s svojimi poseti, kakor se je zdelo, potrjeval Kasijino domišljijo in ko je naposled na imendan Ljucinke poslal ji kitičo in s svojo roko repisan napev, rekla si je ona nehoté v duši: „I kaj, mogoče...“ in od tega časa je jela z drugačnimi očmi gledati na Hipolita, čegar poseti niso bili za njo več tako vsakdanji. Sedaj ga je pričakovala nestrpljivo; njegovi koraki na stopnicah so pospešili bitje njenega srca in njegov prihod v sobano je je pripetilo, da se je kje zapoznil, ali sploh več dni ni prišel, pa je bila že vsa zbegana.

To so bili nedvomljivi znaki zarodivše se ljubezni, katerih pa, kakor se je zdelo, Hipolit ni zapazil ter tudi ni pokazal, da bi kakor si bodi vplivali nanj. Kakor poprej, je dohajal tudi sedaj ob nedeljah točno na kvarteto, čez teden na duete; to je postalo zanj navada in potreba, in morala je biti že kaka važna zapreka, da bi ga ne bilo kak večer.

V prostih minutah, ko niso igrali, če se je pogovarjal z Ljucinko, je govoril le o godbi ali o dnevnih novicah. Nikdar ni postalo to besedičenje zaupljivše, nikdar mu ni prišlo v glavo, zaželeli od nje kaj več nego družbe. On je občeval z njo kakor s sestro, ne dopu-

ščajoč, da bi tudi ona mogla gojiti k njemu drugačne občutke. Ljubil je oba enako, očeta kakor hčer, in rad je prebival v njih družbi, ker sta mu nadomeščala rodbino, katere on več ni imel. To njegovo obnašanje k njima je ostalo nespremenjeno, kar pa je spravljalo staro Kasijo v obup. S početka mu je bojazljivo pojasnila in skušala ga ohrabriti, namigovaje mu, kako mu je naklonjena njena gospodična. Delala je to kaj previdno, da bi to ne bilo videti, kakor da ga navezuje na tak neprecenljiv zaklad, za kateri bi smeli vsi na kolenih prositi. Toda pojasnila mu je to njeno razpoložje, kolikor se je to moglo zgoditi, brez njene škode.

Dijaka je razveselilo to priznanje; bil je hvaležen za razpoložje, toda v svojih odnosih se niti za korak ni približal k Ljucinki. To je še dokaj hujše razjarijo Kasijo. — I čemu neki on še čaka? se je povpraševala videzno nevoljna.

In ko ji je Ljucinka pojasnila, da on hoče bržkone napraviti poprej skušnjo, je ona vsikdar odvrnila.

»Saj ljubiti je možno tudi brez skušnje. Nihče ne zahteva, da bi se takoj na to oženil; vsekako pa naj vas snubi, da boste znali, kako vam je ravnanje. Če noče sam — pa naj saj drugim ne zahaja na pot. Ko ga vidijo v naši hiši, izogibljive se nas drugi ženini.

Hoté, nehoté, morali sta se oborožiti s potrpežljivostjo ter čakati te skušnje. Toda minila so leta, a o skušnji še ni bilo duha ni sluha. Pa še več. Kasija je s pomočjo svoje tajne policije celó izvedela, da je mladenič, radi pomanjkanja sredstev, popolnoma zapustil vseučilišče ter da se ukvarja s poučevanjem dijakov po hišah. Ta novica je popolnoma pojasnila njegovo poprejšnje ravnanje. Sedaj je bilo jasno, čemu ni hotel snubiti Ljucinke. Kako bi mogel, revež, to uiniti, ko ni imel sredstev, ni imel takega stanja, niti upanja na boljšo prihodnost...

In čudna stvar: ta novica, namesto da bi ohladila občutke Ljucinke (nū, seveda tudi Kasije, ki je delila vse občutke z gospodično), je le še okrepčala njeno naklonjenost h Hipolitu. Zenska celó pri napakah in pomanjkljivosti ljubljene človeka ume najti njegovo dobro stran. Ni eni niti drugi ni prišlo v glavo, sumničiti ga v lenobi, v pomanjkanju enerģije ali stanovitnosti. Nju je ganila samo njegova močatost in plemenitost, s kojima je on polnil svoje srce ter skrival pred njimi bedno svoje stanje.

Od tega časa sta tudi Ljucinka in Kasija podvojili svojo iskrenost in prijaznost v občevanju z dijakom, da bi mu oslajšali njegovo stanje. Sedaj sta ga pogostejše povabili na čaj ali na večerjo ter postavljali pred njega največji kozarec ali najboljši kos peciva. Kadarkoli je Kasija spakla kako posebno okusno slaščico — vsakokrat sta velik kos od nje zavili v papir ter mu ga poslali »na poskušnjo«. Toda s tem darežljivost dobrih žensk še ni bila pri kraju, oni sta si izmislili še kaj boljšega. Po dolgem tajnem posvetovanju je dožrel sklep, v smislu katerega je Hipolit nekoč sprejel po pošti zavoj z vsebino 300 gld. in poleg nje brezimni listič, na katerem je stalo: »Posojilo na neomejen čas v dovršitev vseučilišnih studij.«

Hipolit si je dolgo lomil glavo, premišljeval, kdo je neki ta tajni dobrotnik. Še na misel mu ni prišlo, da bi to mogla biti Ljucinka; prvič za to, ker ona, kakor je bil prepričan, ni vedela za njegovo bedno stanje in on se je sramoval ji to odkriti, drugič pa on tudi ni verjel, da bi ona mogla s svojim poukom zaslužiti taki znesek. Dokaj verjetnejše se mu je zdelo, sumničiti v tem svojo sosedo, neko vdovo, ki je stanovala z njim pod jedno streho ter srečajočega večkrat na stopnjicah ali

na ulici obsipala ga s takimi koketnimi pogledi, da mu je kar vročica silila na lice. Oba, vdova in on, sta imela jedno postrežnico, katere sorodnik mu je bil tovariš v razredu; zaradi tega se je kazalo popolnoma verjetno, da je ona od njih zvedela za njegovo stanje ter mu hotela pomagati.

(Dalje pride.)

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vlpavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Anton Kuštrin

trgovec

z jedilnim blagom

Gospodsk. ulica št. 23 (v. lastni hiši).

Priporočajo svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinerega »Luka« po jako nizkih cenah. — V zalogi se dobivajo testenine trdke Žnidarski & Valenčič v Ilirski Bistrici; cikorija in žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kilogr. naprej.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporočajo preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočajo slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali: »Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani!«

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom

razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine

Most (Česko)

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3 75;
srebrna ura Rem. fl. 5 80; srebrna
veržica fl. 1 20; budilnik iz niklja
fl. 1 95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. — Ilustrovan cenik zastoji!

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar

v Gorici na Kornu št. 3.

Priporočajo vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporočajo se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljubljajo solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.

se priporočajo

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočajo-
jih sprical domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Za trpeče na kili (Bruch).

Ravnokar je izšla popravljena brošura,
razpravlja o ozdravljenju vseh vrst kile
iz peresa dr. Reimann-a. Isto pošilja na
zahtevo popolnoma brezplačno farmacev-
tiški biro:

Valkenburg (L.) Nizozemsko šte. 512.

Ker se nahaja biro v inozemstvu naj
se pi mena naročila frankir. z marko 25 h.

Goriška ljudska posojilnica

registrirano društvo z omejeno zavezo

v Gorici

Gospodsk. ulica št. 7, I. nadstropje
v lastni hiši.

Hranilne vloge se sprejemajo od
vsakega, če tudi ni član društva,
in se obrestujejo po 4 1/2 %. Rentni
davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo samo članom, in
sicer na menjice po 6 % in na
vknjizbe po 5 1/2 %.

Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure
dopol. in od 2. do 3. ure popol.
razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K 1.400.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

Zaščitna znamka: 81080.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarnice v Pragi

pripoznano kot izvrstno bol ublažujoče
mazilo; za ceno 80 h. kron 1 40 in 2 kroni
se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva
to splošno priljubljeno domače zdrav-
nilno sredstvo vedno le v orig. stekle-
nicah z našo zaščitno znamko »SI-
DROM« namreč, iz RICHTERJEVE
lekarnice in vzame kot originalni izdelek
le tako steklenico, ki je prevedena s to
zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.

Elisabethgasse št. 5. (nova).

Izšel je ravnokar

Kažipot in koledar po Primorskem

z natančnimi podatki

vseh krajev, uradov, trgovcev, obrtnikov itd. itd.

Dobiva se

v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: K 1 60; po pošti 10 vln. več. Naročniki „Primorca“ dobe
„Kažipot“ za 1 krono.

POZOR!

Zaloga vsakovrstnega
pohištva

Anton Breščak

v Gorici.

Gospodsk. ulica št. 14 in ulica Vetturini.

V zalogi ima

pohištvo vseh slogov

za vsak stan,

priproste in najfinejšega izdelka
v veliki izbori.

V ZALOGI IMA: Podobe na
platno in šipe, ogledala, žime
in platno, razne tapetarije itd.

Daje tudi na obroke!

Antonija Spinčič, rojena Drufovka,

Dinka Spinčič, trgovca in posestnika,

poročena.

Gorica

6. februarja 1901.

Mikolčić.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špilalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulant-
nejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim
obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4 1/2 %nim obrestovanjem od dne vloge
do dne vzlaga.

Eskompt menjic najkulantneje.

Borzna naročila.